

प्रधानमंत्री कुसूम घटक “ब” योजनेतर्गत
अनुसूचित जमाती वर्गवारीतील सौर कृषिपंप
लाभार्थ्यांसाठी शासन हिस्स्यापोटी
रु.१०.२६ कोटी इतके अनुदान महाऊर्जा
कार्यालयास रोखीने वितरीत करणेबाबत.
(मागणी क्र.टी-५, लेखाशीर्ष क्र.२८१००९७४)

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.१२९/ऊर्जा-७
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: १० फेब्रुवारी, २०२५.

वाचा :-

१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०१९/प्र.क्र.२६८/ऊर्जा-७,
दिनांक १२.०५.२०२१.
२. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२९५/ऊर्जा-७,
दिनांक ०९.०१.२०२३.
३. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२९५/ऊर्जा-
७, दिनांक ०५.०३.२०२४.
४. महाऊर्जा कार्यालयाचे पत्र क्र.लेखा/बीपी-०३४/सौरऊर्जा कृषिपंप (कुसूम-ब)/२०२४-
२५/७२३, दिनांक १२.०७.२०२४.
५. शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्र.बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.९/कार्यासन-६,
दिनांक १५.०१.२०२५.

प्रस्तावना:

केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचेकडून राज्यातील कृषिपंप वीज जोडण्यांचे सौर ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याच्या अभियानातर्गत शेतकऱ्यांसाठी “प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवम उत्थान महाभियान (कुसूम)” देशभरात राबविण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने, संदर्भाधिन क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये “राज्यातील कृषिपंप वीज जोडण्यांचे सौर ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याचे अभियान” जाहिर करण्यात आले आहे. सदर अभियानातील घटक “ब” अंतर्गत दरवर्षी एक लाख नग याप्रमाणे पुढील ५ वर्षांमध्ये ५ लाख सौर कृषिपंप आस्थापित करण्यात येणार आहेत. सदर योजनेची अंमलबजावणी महाऊर्जा कार्यालय व महावितरण कंपनीमार्फत करण्यात येत आहे. राज्यात कुसूम योजनेतर्गत विविध लाभार्थ्यांसाठी आतापर्यंत एकूण ९५,७०० सौर कृषिपंप महाऊर्जाकडून आस्थापित करण्यात आले आहेत. यामध्ये अनुसूचित जमाती लाभार्थ्यांसाठी एकूण ७,४०३ सौर कृषिपंप आस्थापित करण्यात आले आहेत. सदर वर्गवारीतील लाभार्थ्यांसाठी आस्थापित केलेल्या पंपांसाठी एकूण रुपये ९९.०९५३ कोटी इतक्या निधीची आवश्यकता असून, त्यापैकी, आतापर्यंत रुपये ५०.०० कोटी इतके अनुदान महाऊर्जा कार्यालयास वितरित करण्यात आले आहेत. सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षाकरीता मागणी क्रमांक टी-५, लेखाशीर्ष क्र.२८१००९७४ खाली अनुसूचित जमाती लाभार्थी घटकासाठी रु.३८.०० कोटी इतकी अर्थसंकल्पिय तरतूद मंजूर करण्यात आली आहे. महाऊर्जा कार्यालय, पुणे यांनी त्यांच्या संदर्भाधिन क्र.४ येथील पत्रान्वये केलेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने, आदिवासी

विकास विभागाने, वित्त विभागाच्या मान्यतेनुसार, मागणी क्र.टी-५, लेखाशीर्ष क्र.२८१००९७४ खाली मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतूदीमधून रुपये १०.२६ कोटी इतका निधी प्रशासकीय विभाग प्रमुख म्हणून अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग यांना बीम्स प्रणालीवर संदर्भाधिन क्र. ५ येथील शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून दिला आहे. सदर निधी बीम्स प्रणालीद्वारे नियंत्रक अधिकाऱ्यांमार्फत महासंचालक, महाऊर्जा, पुणे यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवं उत्थान महाभियान (कुसूम) या अभियानाच्या घटक "ब" अंतर्गत अनुसूचित जमाती लाभार्थी घटकांसाठी आस्थापित करण्यात आलेल्या सौर कृषीपंपाकरीता आदिवासी विकास विभागाने या विभागास रु.१०.२६ कोटी (रुपये दहा कोटी सव्वीस लाख फक्त) इतका निधी संदर्भाधिन क्र. ५ येथील शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून दिला असून, सदर रु.१०.२६ कोटी (रुपये दहा कोटी सव्वीस लाख फक्त) इतका निधी अर्थसंकल्पिय निधी वितरण प्रणालीद्वारे नियंत्रक अधिकाऱ्यांमार्फत महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, पुणे यांना वितरीत करण्यास याद्वारे शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. सदर रक्कम अदा करण्यासाठी श्री.नारायण श्री.कराड, सह सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना नियंत्रक अधिकारी व श्रीम.अंकिता बोन्हाडे, कार्यासन अधिकारी, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. सदर निधी महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, पुणे (Director General, Maharashtra Energy Development Agency, Pune) यांच्या नावे अदा करण्यात यावा.

४. प्रधानमंत्री कुसूम घटक "ब" योजनेवरील खर्चाचा, उद्दिष्टे व प्रत्यक्ष साध्यता याबाबतच्या माहितीसह मासिक व त्रैमासिक अहवाल लगतच्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत महाऊर्जा कार्यालयाने शासनास सादर करावा. या शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेला निधी केवळ कुसूम योजनेतील घटक "ब" अंतर्गत सर्वसाधारण लाभार्थी घटकांसाठी आस्थापित करण्यात आलेल्या सौर कृषीपंपाकरीता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी खर्च करण्यात येईल, याची खातरजमा करण्यात यावी. विहित कालावधीत सदर निधी कोणत्याही परिस्थितीत खर्च न होता महाऊर्जा कार्यालयाकडे पडून राहिल्यास त्याची संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करावी. मान्य व अनुज्ञेय काळात खर्च करण्याची जबाबदारी महासंचालक, महाऊर्जा यांची राहिल. याबाबतचा त्रैमासिक अहवाल न चुकता सादर करण्याची जबाबदारी लेखाविषयक बाबी हाताळणाऱ्या सहायक/उप संचालक (लेखा) म्हणून कार्यभार पाहणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर टाकण्यात यावी.

५. सदर निधीच्या लेख्यासंबंधीची कागदपत्रे, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, औंध रोड, स्पायसर कॉलेज समोर, पशुसंवर्धन आयुक्तालयाशेजारी, औंध, पुणे यांनी आवश्यक तेव्हा महालेखापाल, मुंबई, महाराष्ट्र-१ यांच्याकडे तपासणीसाठी सादर करावीत.

६. याबाबतचा खर्च "मागणी क्रमांक टी-५, २८१० नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा, ००, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१)(०१) मुख्यमंत्री सौर कृषिपंप योजना (१००% राज्यस्तर योजना) (कार्यक्रम), ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२८१००९७४)" या लेखाशीर्षाखाली सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतूदीमधून

भागविण्यात यावा. या लेखाशीर्षाखाली निधी वितरीत करण्यासाठी सादर करण्यात येणाऱ्या देयकाच्या अनुषंगाने प्रमाणित करण्यात येते की, सदर देयक सशर्त असून या लेखाशीर्षाखाली कोणतेही संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. तसेच, उपयोगिता प्रमाणपत्र प्रलंबित नाही.

७. सौर ऊर्जा कृषिपंप बसविण्याचा कार्यक्रम अंतर्गत सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, पुणे यांना निधी वितरीत करताना शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र. अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ-३, दिनांक ०१.०४.२०२४ मधील आवश्यक त्या सूचना व अटीचे पालन करून तसेच, शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दिनांक २५.०७.२०२४ मधील तरतूदीनुसार आणि वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.ई-ऑफीस नस्ती क्र.८८०२३४, दिनांक ३१.१२.२०२४ अन्वये प्राप्त मान्यतेनुसार आदिवासी विकास विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय, क्र. बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.९/कार्यासन ६, दिनांक १५.०१.२०२५ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०२१०१६३७३०८८१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रदिप भिंताडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा.सभापती/मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,
३. मा.उप सभापती/मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,
४. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. मा.उप मुख्यमंत्री (नगर विकास व गृहनिर्माण), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
६. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद/विधानसभा, विधानभवन, मुंबई,
८. मा.मंत्री (अपारंपरिक ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
९. मा.राज्यमंत्री (ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१०. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
११. सर्व विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, विधानभवन, मुंबई,
१२. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
१३. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१५. अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

१७. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई,
१८. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
१९. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
२०. सचिव, मा.महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
२१. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी मर्या., मुंबई,
२२. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या., मुंबई,
२३. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्या., मुंबई,
२४. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी मर्या., मुंबई,
२५. सर्व विभागीय आयुक्त,
२६. महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
२७. सर्व जिल्हाधिकारी,
२८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
२९. सह सचिव (ऊर्जा-७), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३०. ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३१. निवड नस्ती/ऊर्जा-७.